

ŠIAULIŲ „RASOS“ PROGIMNAZIJS PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ PAŽANGOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis 2012 m. gegužės 8 d. Lietuvos Respublikos (toliau LR) Švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V – 756 „Dėl nuosekliojo mokymosi pagal bendrojo ugdymo programos tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo, 2004 m. vasario 25 d. LR Švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. ISAK – 256 „Dėl mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo sampratos“, 2008 m. rugpjūčio 26 d. LR Švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. ISAK – 2433 „Dėl pradinio ir pagrindinio ugdymo Bendrųjų programų patvirtinimo“ (toliau – Bendrosios programos).

2. Tvarkos apraše aptariami vertinimo tikslai, uždaviniai, vertinimo nuostatos ir principai, vertinimas ugdymo procese ir baigiantis ugdymo laikotarpiui, mokinių pasiekimų vertinimo fiksavimas ir tėvų (globėjų) informavimo apie mokinių pažangą ir pasiekimus sistema.

3. Tvarkos apraše vartojamos šios sąvokos:

3.1 **Vertinimas** – nuolatinis informacijos apie mokinių mokymosi pažangą ir pasiekimus kaupimo, interpretavimo ir apibendrinimo procesas.

3.2. **Įvertinimas** – vertinimo proceso rezultatas, konkretus sprendimas apie mokinio pasiekimus ir padarytą pažangą.

3.3. **Įsivertinimas** – paties mokinio daromi sprendimai apie daromą pažangą bei pasiekimus, remiantis savistaba, savianalize, dabartinių pasiekimų lyginimu su ankstesniaisiais, tolesnių mokymosi tikslų bei jų siekimo strategijų numatymu.

3.4. **Individualios pažangos (idiografinis) vertinimas** – vertinimo principas, pagal kurį lyginant dabartinius mokinio pasiekimus su ankstesniais stebima ir vertinama pažanga.

4. Vertinimo tipai pagal vertinimo paskirtį ir tikslus:

4.1. **Formuojamasis vertinimas** – nuolatinis vertinimas ugdymo proceso metu, kuris padeda numatyti mokymosi perspektyvą, pastiprinti daromą pažangą, skatina mokinius mokytiis analizuoti esamus pasiekimus ar mokymosi spragas. Šio proceso metu mokytojas stebi mokinių mokymąsi, pataria, pozityviai komentuoja mokinio veiklą (dažniausiai žodžiu, o esant reikalui raštu, t.y. parašant komentarą) skatina pačius mokinius vertinti savo mokymosi eigą, nustatyti, ar jau pasiekti mokymosi tikslai ir uždaviniai. Vertinimas grindžiamas mokinio ir mokytojo bendradarbiavimu.

4.2. **Diagnostinis vertinimas** – atliekamas tam tikro ugdymo(si) etapo (temos, kurso) pradžioje ir/ar pabaigoje vertinimas siekiant diagnozuoti esamą padėtį: nustatyti mokinio pasiekimus ir padarytą pažangą, numatyti tolesnio mokymosi galimybes, suteikti pagalbą, įveikiant sunkumus.

4.3. **Apibendrinamasis vertinimas** – ilgesnių mokymo(si) ciklų (pusmečio, metų, projekto, skyriaus ir kt.) pabaigoje atliekamas vertinimas. Mokinių padaryta pažanga vertinama orientuojantis į Bendrojoje programoje aprašytus mokinių pasiekimų lygių požymius. Šio vertinimo rezultatai formaliai patvirtina mokinio pasiekimus ugdymo programos pabaigoje.

4.4. **Kriterinis vertinimas** – vertinimas, kurio pagrindas – tam tikri kriterijai (pvz., standartai), su kuriais lyginami mokinio pasiekimai.

II. VERTINIMO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

5. Vertinimo tikslai:

- 5.1. Padėti mokiniui mokytis ir bręsti kaip asmenybei.
- 5.2. Pateikti informaciją apie mokinio mokymosi patirtį, pasiekimus ir pažangą bei gauti grįžtamąjį ryšį.
- 5.3. Padėti nustatyti mokinio pasiekimus ir priimti sprendimus dėl tolesnio mokymosi ar veiklos.
- 5.4. Nustatyti mokytojo, mokyklos darbo sėkmę, priimti pagrįstus sprendimus.

6. Vertinimo uždaviniai:

- 6.1. Padėti mokiniui pažinti save, suprasti savo stipriąsias ir silpnąsias puses, įsivertinti savo darbą, pasiekimų lygmenį, kelti mokymosi tikslus.
- 6.2. Padėti mokytojui išvelgti mokinio mokymosi galimybes, nustatyti mokymosi problemas ir spragas, diferencijuoti ir individualizuoti darbą, parinkti ugdymo turinį ir metodus.
- 6.3. Suteikti tėvams (globėjams) informaciją apie vaiko mokymąsi, stiprinti ryšius tarp vaiko, tėvų (globėjų) ir mokyklos.

III. VERTINIMO NUOSTATOS IR PRINCIPAI

7. Vertinimo nuostatos:

- 7.1. Vertinimas grindžiamas šiuolaikine samprata, amžiaus tarpsnių psichologiniais ypatumais, individualiais mokinio poreikiais, atitinka ugdymo(si) tikslus.
- 7.2. Vertinama tai, kas buvo numatyta pasiekti ugdymo procese: mokinių žinios, jų taikymas, supratimas, dalyko gebėjimai, įgūdžiai, pastangos, asmeninė pažanga, bendrieji gebėjimai, vertybinės nuostatos ir elgesys.
- 7.3. Vertinimas padeda mokiniui mokytis – mokinys laiku gauna grįžtamąją informaciją apie savo mokymosi patirtį, pasiekimus ir pažangą, jis mokosi vertinti ir įsivertinti.
- 7.4. Vertinama individuali mokinio pažanga – mokinio dabartiniai pasiekimai lyginami su ankstesniaisiais. Mokinių pasiekimai tarpusavyje nelyginami.

8. Vertinimo principai:

- 8.1. Pozityvumas ir konstruktyvumas – vertinama tai, ką mokinys jau išmoko, nurodomos spragos ir padedama jas ištaisyti.
- 8.2. Atvirumas ir skaidrumas – su mokiniais tariamasi dėl (į)vertinimo formų, laiko, kriterijų.
- 8.3. Objektyvumas ir veiksmingumas – siekiama kuo didesnio vertinimo patikimumo; remiamasi išsilavinimo standartais, vertinimas pritaikomas pagal mokinių poreikius ir galias, pasiekimus ir daromą pažangą.
- 8.4. Informatyvumas – taikomi šiuolaikiniai vertinimo informacijos tvarkymo ir pateikimo būdai. Vertinimo informacija aiški, išsami, savalaikė, nurodoma, ką mokinys jau išmoko, kur spragos.
- 8.5. Aiškumas – vertinimas grindžiamas aiškiais, mokiniams suprantamais kriterijais.

IV. VERTINIMAS UGDYMO PROCESĖ IR BAIGIANTIS UGDYMO LAIKOTARPIUI

9. Mokiniams, besimokantiems pagal pradinio ugdymo programą, pažanga ir pasiekimai pažymiais nevertinami.
10. Mokytojas vertina mokinių pasiekimus ir pažangą atsižvelgdamas į pradinio ugdymo bendrojoje programoje nubrėžtas gaires.
11. Pažangai ir pasiekimams vertinti taikomas formuojamasis (žodžiu ir raštu), diagnostinis ir apibendrinamasis vertinimas.
12. Kasdien mokant ir mokantis taikomas formuojamasis vertinimas:

12.1. Mokytojas periodiškai – žodžiu ar raštu – pateikia mokiniams ir tėvams (globėjams) informaciją apie jų sėkmę ir daromą pažangą.

12.2. *Vertinant žodžiu* naudojami būdai: individualus pokalbis, padėrinimas, pagyrimas, pritarimas, nurodymas, pasidžiaugimas.

12.3. *Vertinant raštu* elektroniniame dienyne įrašomi komentarai. Lygiai nenurodomi, taip pat nenaudojami pažymių pakaitai (raidės, ženklai, simboliai). Komentaruose nurodoma, kas pavyko, kas ne, kur dar reikia pasistengti.

13. 1 – 4 klasių mokinių įvairūs darbai kaupiami aplankuose, kurie periodiškai papildomi mokytojo nuožiūra.

14. *Diagnostinis vertinimas* taikomas prieš pradėdant naują mokymosi etapą (temą, skyrių). Diagnostinis vertinimas remiasi mokinių stebėjimu, namų darbų ir kontrolinių užduočių rezultatais. Kontrolinių užduočių rezultatai įrašomi elektroniniame dienyne nurodant klaidų/surinktų taškų skaičių, įrašant rekomendacijas ko pasimokyti.

15. *Apibendrinamasis vertinimas* taikomas pasibaigus pusmečiui orientuojantis į Bendrojoje programoje aprašytus mokinių pasiekimų lygių požymius ir įrašomi elektroniniame dienyne. Pusmečių ir metiniai įvertinimai turi būti įrašomi ne vėliau kaip paskutinę pusmečio ar mokslo metų dieną.

15.1. Mokinių mokymosi pasiekimų apskaitos suvestinės atitinkamose skiltyse įrašomas ugdymo dalykų apibendrintas mokinio pasiekimų lygis (patenkinamas, pagrindinis, aukštesnysis). Mokinui nepasiekus patenkinamo pasiekimų lygio, įrašoma „nepatenkinamas“.

15.2. Dorinio ugdymo pasiekimai įrašomi atitinkamose dienyne skiltyje, nurodoma padaryta arba nepadaryta pažanga: „pp“ arba „np“.

15.3. Įrašas „atleista“ įrašomas, jeigu mokinys yra atleistas pagal gydytojo rekomendaciją ir/ar mokyklos vadovo įsakymą.

15.4. Mokinui vedamas nepatenkinamas lygis iš ugdomojo dalyko: jei jo žinios ir gebėjimai nesiekia patenkinamo lygmens, teikiant pedagogo, logopedo ir/ar specialiojo pedagogo pagalbą; tėvams nesutikus pritaikyti ugdymo programos; atsisakius švietimo pagalbos; neturint mokymosi motyvacijos.

15.5. Mokinui apibendrinus pasiekimus, konstatavus nepatenkinamą lygį iš ugdomojo dalyko antrame pusmetyje, pagal dirbančių mokytojų rekomendaciją, skiriami papildomi vasaros darbai:

15.5.1. jei mokiniui skiriamas papildomas darbas, mokytojas, mokinys ir jo tėvai (globėjai) susitaria dėl papildomo darbo atlikimo trukmės, konsultacijų, mokinio atsiskaitymo datos.

15.5.2. jei mokinio papildomas darbas buvo įvertintas nepatenkinamu įvertinimu arba praėjo nustatytas laikas, kada mokinys turėjo atsiskaityti (atlikti papildomą darbą), mokytojas išklauso mokinio tėvų (globėjų) pageidavimą ir teikia siūlymą progimnazijos direktoriui kelti mokinį į aukštesnę klasę arba palikti kartoti ugdymo programos.

16. Patikros, atsižvelgiant į teminius išplanavimus, vykdomos iš lietuvių k., matematikos. Kartą per mokslo metus (pavasari) rašomi paralelių klasių patikros darbai. 2 ir 4 klasių mokiniai rašo standartizuotus testus.

17. Pusmečiui baigiantis mokytojai organizuoja mokymosi pasiekimų ir pažangos įsivertinimą:

17.1. mokiniai, remdamiesi sukauptais savo rašto darbais aplanke, analizuoja mokymąsi, padarytą pažangą, su mokytoju aptaria sėkmes ir nesėkmes, planuoja tolesnį mokymąsi;

17.2. mokytojai apibendrina informaciją apie mokinio, grupės ar klasės pasiekimus bei padarytą pažangą ir, jei reikalinga, koreguoja ugdymo procesą.

18. Metodinėse grupėse mokytojai analizuoja pusmečių rezultatus, aptaria mokymo metodus ir strategijas, mokymosi užduočių ir priemonių tinkamumą, ugdymo tikslų realumą.

19. Kontrolinių darbų organizavimo tvarka ir vertinimas:

19.1. kontrolinis darbas, testas – ne mažesnės kaip 30 minučių trukmės savarankiškas, projektinis, kūrybinis ar kitoks raštu atliekamas ir įvertinamas darbas,

skirtas dalyko programos dalies (temos, kelių temų, skyriaus, logiškai vientisos dalies, savarankiškai išmoktos dalies) išmokimui patikrinti;

19.2. apie kontrolinį darbą mokiniai informuojami prieš 2-3 d. Su mokiniais aptariama kontrolinio darbo struktūra, jo tikslai, vertinimo kriterijai.

19.3. per dieną organizuojamas tik vienas kontrolinis darbas;

19.4. SUP vaikai kontrolinį darbą, esant galimybei, rašo pas spec. pedagogą, arba klasėje su specialisto pagalba. Ant kontrolinio darbo spec. pedagogas užrašo "Darbą atliko pas spec. pedagogą".

19.5. Kontroliniai darbai įvertinami ir jų rezultatai mokiniams paskelbiami per penkias darbo dienas;

19.6. Kontrolinių darbų rezultatų analizė pristatoma ir aptariama su visais klasės mokiniais, pasidžiaugiama jų sėkmėmis, nesėkmės aptariamos individualiai ir numatomi būdai mokymosi spragoms šalinti.

19.7. Jei nepatenkinamai įvertinami du ir daugiau kontrolinių darbų iš eilės, mokytojas aptaria nesėkmes ir galimybes jas ištaisyti, priima sprendimus kartu su mokiniu, jo tėvais ir pagalbos mokiniui specialistais;

19.8. Kontroliniai darbai neorganizuojami paskutinę dieną prieš mokinių atostogas ir pirmąją dieną po mokinių atostogų ar šventinių dienų;

19.9. Mokiniui, grįžusiam į mokyklą po ligos, taikomas adaptacinis periodas (galioja individualus mokinio ir mokytojo susitarimas). Adaptacinis laikotarpis priklauso nuo ligos trukmės, sudėtingumo ir kt.

20. Specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių vertinimas:

20.1. Specialiųjų ugdymo(-si) poreikių turintiems mokiniams, ugdomų pagal jų gebėjimus pradinio ugdymo pritaikytą ar individualizuotą programą taikoma ideografinio vertinimo sistema.

20.2. Pradinių klasių mokinių, ugdomų pagal pradinio ugdymo pritaikytą bendrąją programą pasiekimai įrašomi nurodant ugdymo dalykų apibendrintą mokinio pasiekimų lygį (patenkinamas, pagrindinis, aukštesnysis). Mokiniui nepasiekus patenkinamo pasiekimų lygio, įrašoma „nepatenkinamas“;

20.3. Pradinių klasių mokinių, ugdomų pagal pradinio ugdymo individualizuotą programą mokinio padaryta arba nepadaryta pažanga fiksuojama įrašant „pp“ arba „np“;

20.4. Pusmečio/metinio pabaigoje pateikiama informacija švietimo pagalbos programoje apie mokinio pasiekimus, padarytą/nepadarytą pažangą, pritaikytose ir individualizuotose programose pasiekimus rašo pradinių klasių ir dalyko mokytojas.

20.5. Jei mokinys, daro akivaizdžią pažangą ir jo pasiekimai yra aukštesni nei patenkinamo pasiekimų lygmens, progimnazijos Vaiko gerovės komisijoje (toliau – VGK) svarstoma galimybė atsakyti programos pritaikymo. VGK nagrinėja atvejus, kai mokinys, negali pasiekti pažangos, siekiant išsiaiškinti priežastis, kurios įtakoja nepatenkinamą mokymąsi. Mokinių pusmečių ugdymo rezultatai aptariami VGK posėdžiuose.

21. Mokiniai, lankantys logopedines pratybas, vertinami naudojantis įvairiomis skatinimo formomis (pagyrimai žodžiu/raštu, sutartiniai ženklai (lipdukai, anspaudai) ir kt.).

21.1. Mokinių, lankančių logopedines pratybas, kalbos (kalbos sutrikimo įveikimas, dalinis įveikimas ar neįveikimas) įvertinimas fiksuojamas individualiose kalbos kortelėse ir pusmečių ataskaitose.

21.2. Specialiųjų poreikių mokinių tėvams informacija pateikiama raštu (vertinant darbus sąsiuvinuose), žodžiu (tėvų konsultacijų ir individualių konsultacijų metu), įrašais elektroniniame dienyne.

V. MOKINIŲ PASIEKIMŲ VERTINIMO FIKSAVIMAS IR INFORMAIVIMAS

22. 1–4 klasių mokinių mokymosi pasiekimai fiksuojami elektroniniame dienyne, sąsiuvinuose, pratybų sąsiuvinuose, mokytojo individualiuose užrašuose.

23. Elektroniniame dienyne mokytojai vertinimus įrašo:

23.1. jei dalykui mokyti skirta 1 pamoka per savaitę – 1–2 kartus per mėnesį;

- 23.2. jei dalykui mokytis skirtos 2 pamokos per savaitę – 2–3 kartus per mėnesį;
- 23.3. jei dalykui mokytis skirtos 3–4 pamokos per savaitę – 4 kartus per mėnesį;
- 23.4. jei dalykui mokytis skirta 5–6 pamokos per savaitę – 5-6 kartus per mėnesį.
24. Mokytojai informuoja mokinius, tėvus (globėjus), mokyklos vadovus apie mokinių mokymąsi, pasiekimus ir spragas.
25. Mokinių darbų tikrinimas:
- 25.1. Tikrinami ir įvertinami visi kontroliniai darbai (testai, diktantai).
- 25.2. Tikrinami visi kūrybiniai darbai, vertinama minčių raiška, rašybos ir skyrybos klaidos.
- 25.3. Tikrinamos savarankiškai atliktos užduotys.
- 25.4. Pratybų sąsiuvinuose užduotys tikrinamos mokytojos pasirinktais būdais.
- 25.5. Namų darbai tikrinami klasės mokytojos pasirinktais būdais.
26. Tėvams (globėjams) informacija apie vaiko pasiekimus reguliariai teikiama:
- 26.1. Elektroniniame dienyne.
- 26.1.1. Tėvams (globėjams), kurie neturi galimybių naudotis internetu, mokytojai ne rečiau kaip kartą per mėnesį atspausdina mokinių pasiekimus. Tėvai susipažįsta su pasiekimais, pasirašo ir grąžina mokytojui.
- 26.2. Sąsiuvinuose, pratybų sąsiuvinuose.
- 26.3. Individualių pokalbių metu, esant reikalui, asmeniškai suderinus laiką.
- 26.4. Tėvų susirinkimų metu (ne mažiau 2–3 kartus per mokslo metus).
- 26.5. Atvirų durų dienomis (pagal mokyklos veiklos planą).
27. Informaciją apie gresiantį nepatenkinamą mokomojo dalyko pusmečio ar metinį įvertinimą rekomenduojama pateikti prieš mėnesį iki pusmečio/metinio pabaigos: mokytojas elektroniniame dienyne rašo pranešimą/informaciją mokinio tėvams (globėjams) bei informuoja progimnazijos VGK/administraciją.

VII. VERTINIMO DALYVIAI IR JŲ ATSAKOMYBĖ

28. **Mokiniai** kartu su mokytojais aptaria vertinimo kriterijus, vertinimo tvarką, mokosi vertinti ir įsivertinti savo pasiekimus ir pažangą, planuoja savo tolesnį mokymąsi.
29. **Mokinių tėvai (globėjai):**
- 29.1. Gauna aiškia, laiku pateikiamą informaciją apie vaiko mokymosi pažangą ir pasiekimus.
- 29.2. Domisi vertinimo kriterijais ir tvarka.
- 29.3. Dalyvauja mokyklos organizuojamuose visuotiniuose ir klasės tėvų susirinkimuose.
- 29.4. Tėvams (globėjams) organizuojamos atvirų durų dienos. Tėvai (globėjai) gali individualiai konsultotis su mokytojais dėl savo vaiko mokymo(si), dalyvauti mokytojų organizuojamuose pokalbiuose „trikampiuose“ (tėvai – vaikas – mokytoja).
- 29.5. Padeda savo vaikams mokytis, reikalauja iš jų atsakomybės atliekant namų darbų užduotis.
30. **Mokytojai** planuoja ir atlieka mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimą ugdymo procese, fiksuoja (elektroniniame dienyne, mokytojo užrašuose) vertinimo informaciją, informuoja mokinius, jų tėvus, mokyklos administraciją, pagalbos mokiniui specialistus apie mokinių pasiekimus ir mokymosi sunkumus.
31. **Mokyklos vadovai** prižiūri pažangos ir pasiekimų vertinimo informacijos rinkimo, fiksavimo bei panaudojimo įgyvendinimą, užtikrina vertinimo dermę pereinant iš klasės į klasę, iš vienos ugdymo pakopos į kitą.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

32. Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarkos aprašas gali būti keičiamas atsižvelgiant į ugdymo proceso pokyčius reglamentuojančius dokumentus.